

FORORD

Å ANVENDE

TIL DEL II

ARENDR

Av Ole Sneltvedt

Hannah Arendts tenkning er i dag både aktuell og avgjørende. Aktuell fordi hun avslørte det faktum at ondskapens banalitet, totalitære fantasier, sosial atomisering og den gradvise utvanningen av språkets mening har blitt en allestedsværende potensialitet i den moderne verden. Avgjørende fordi vi i vår tid fortsatt strever med den gradvise uthulingen av språkets mening, med fraværet av egenkennung som massefenomen, med individets tilbaketrekning fra en felles verden og søken etter de store historiene som endelig vil gi mening i kaoset.

Arendt plasserte menneskets evne til å sette i gang noe nytt og kraften som oppstår idet vi handler sammen i sentrum av sin forståelse av politisk frihet. Hun reformulerte ideen om at det politiske liv manifesterer seg i offentlig tale og handling, ikke bare i form av offentlig diskusjon, men også i det å vise frem seg selv og sitt syn på en felles verden. Men, Arendt fokuserte også på hvilke omstendigheter som best legger til rette for det politiske liv og skaper de beste forutsetningene for politisk frihet.

Uten å miste synet av Arendts hovedbudskap er det i disse forutsetningene for det politiske at vi finner muligheten til å anvende, snarere enn å analysere, hennes tenkning. Spørsmålet vi kan stille oss er hvilken påvirkning arkitektur, teknologi, geografi, kunst, kjønn eller vitenskap har på den politiske praksis; i hvilken grad nye bygninger, elektroniske duppeditter, bosetningsmønster, likestilling eller genteknologi skaper, eller begrenser, vår evne til å ta del i den konkrete politiske praksisen – offentlig tale og handling.

Å anvende Arendt er ikke noe for sarte sjeler. Hun ber oss om å tenke uten rekkverk, uten noen trossetninger som

vi kan holde oss fast i. For Arendt er det ikke rom for historisk determinisme, religiøs teologi, universelle menneskerettigheter, klasser eller uendelige teknologiske fremskritt. Hun var grunnleggende skeptisk til alt fra nasjoner, teknologi og vitenskap til moderne utdanning, velferdsstater og klassetenkning. Den som anvender Arendt tar sjansen på å gå seg bort i en verden uten kart.

Arendt låste seg aldri til en tradisjon, men hentet ut de beste delene av antikkens politiske filosofi, republikanisme, eksistensialisme, fenomenologi, aktuelle hendelser og egne erfaringer. Hun nektet å sette seg i bås og skrev om historiske hendelser uten å være historiker; filosoferte uten å kalle seg filosof; kritiserte vitenskapen uten å være vitenskapelig og rapporterte hendelser uten å være journalist. Hun forstod at vår tids store hendelser og utfordringer ikke kan forstås fra én enkelt synsvinkel eller fagfelt. Arendts metode ledet ofte til fundamentale motsetninger i hennes tenkning, men som hun sa det selv: er det nettopp i disse motsetningene vi finner kjernen hos alle store tenkere.

Å anvende Arendt gir oss muligheten til å tilnærme oss verdens økende motsetninger uten håpløshet. Til tross for hennes kritikk av det moderne og egne erfaringer med det totalitære, er Arendts tenkning fri for død, undergang og kaos. Som leser oppfordrer hun oss til å elske en felles verden, omfavne dens uuttømmelige pluralitet, sette i gang nye begynnelse, gi hverandre løfter om å tilgi og å ha mot til å handle sammen. Å anvende Arendt involverer mer enn å applisere hennes begreper på vår tids utfordringer, det betyr også å ta hennes oppfordring på alvor og *tenke på det vi gjør*.